

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Quæstio 8. Quid sit collatio propriè talis, & qualiter hoc nomen competat quoque aliis modis providendi de beneficiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

De modis providendi beneficia in genere.

Lott. n. 15. citans Gamb. de off. leg. l. 3. n. 127. item Lott. l. 2. q. 45. n. 80. citans Abb. in c. auctoritate. de institutionibus. n. 8. Menoch. conf. 19. n. 7. Quartò sumitur pro traditione possessionis, ut contingit ferè in tit. de institutione Lott. cit. n. 80. Institutio sumitur etiam pro titulo, dum dicitur, beneficium non posse teneri sine canonica institutione, hoc est sine titulo, Lott. l. 3. q. 2. n. 6. Nihilominus tamen promiscuam illam istarum vocum instituire, conferre, confirmare, &c. usurpationem in foro beneficiario non licere sine imprudentia nota, inquit Lott. cit. q. 1. n. 17. Unde rectè monet *ibid.* n. 18. & 19. quòd, cum cuique voci, quamvis æquivoca, certa in sit interpretatio, aut ex verisimili mente disponentis, aut subjectæ rei natura, ubicunque oritur huiusmodi æquivocatio, debeat ea explicari & declarari per discretionem; ut, si fundator mandavit Capellam à se erectam conferri per hæredes suos, minimè in hoc casu hærendum proprietati huius vocis conferre, utpote quâ illius dispositio tanquam impossibilis subvertatur, sed ex natura subjectæ materiæ stectendam hanc vocem, quâ usus est fundator, ad jus præsentandi. Lott. cit. q. 1. n. 20. ex Barbat. l. 2. conf. 33. n. 17.

Quæstio 7. Quotuplex sit institutio?

1. **R**espondeo: duplex. Alia collatoria tituli, alia auctorizabilis. Lott. l. 2. q. 12. n. 6. & 11. & l. 1. q. 33. n. 99. Institutio collatoria tituli pro subjecto habet ipsum beneficium, ut optimè declarat Felin. in c. per tuas. de majoritate & obed. n. 4. & non necessariò manat ab Episcopo.

2. Auctorizabilis pro subjecto habet curam animarum, cui adhæret jurisdictio fori pœnitentialis; & hæc necessariò manat ab Episcopo, tanquam ab universali suæ diœcesis parochio; adeoque talis est hæc institutio auctorizabilis, ut absque ea impossibile sit exercere curam. Lott. l. 1. q. 25. n. 13. citans Socinum in c. cum & plantare. de privileg. n. 8. declarantur hæc, v. g. dum monasterium aliquod præsentat Episcopo eum (sive is sæcularis, sive regularis sit) qui curam animarum gerat in Ecclesia aliqua parochiali, vel etiam, qui vice monasterii curam gerat, & propterea dicitur Vicarius, duæ concurrunt diversæ, & ad diversâ institutiones; videlicet collatoria tituli, cujus subjectum, ut dictum, est ipsum beneficium, & hæc manat non ab Episcopo, sed à superiore regulari, intellige, dum præcisè monasterium non habet tantum præsentare strictè tale, sed conferre.

3. Altera auctorizabilis, cujus subjectum est simplex cura, & hæc procedit non à superiore regulari, sed ab Episcopo tantum, in quo radicatur ipsa cura. Lott. cit. q. 33. nu. 99. citans Gl. Franc. Gemin. in c. unicum. de Capellis monach. in quo casu etiam juxta dicta aliàs alteratur circa talem Vicarium, si is regularis est, seu aliàs merè obedientiaris, vis obedientiæ propter interventum Episcopi, operante hanc obedientiæ alterationem auctoritate Episcopi & prærogativa cura populi, Lott. *ibid.* n. 98. citans plures. Et hæc vel maximè, dum monasterium exemptum est exemptione simplice, siue exempto populo & parochio; etsi autem, dum monasterium exemptum exemptione plenâ, hoc est una cum populo & parochio, pertineatque Ecclesia parochialis pleno jure ad monasterium, juxta jus commune nullas sibi partes vindicare possit Episcopus, ut Lott. cit. q. 25. n. 14. adeoque non videatur Episcopo permisa institutio hæc auctorizabilis, quæ locum non habet in ejusmodi exem-

ptis. Lott. cit. q. 33. n. 100. citans Seraph. decis. 1304. n. 3. nihilominus id referendum est ad actum personæ ipsius Episcopi; quia in effectu institutio illa auctorizabilis implicita est provisioni Abbatis ipsius monasterii, utpote qui censetur jure proprio instituire Vicarium institutione collativa, & Vice-Episcopi illum instituire institutione auctorizabili. Lott. *ibid.* n. 101. citans Anchar. & Jo. Andr. in c. de monachis. de præbend. profequitur hæc ipsa Lott. l. 2. q. 12. n. 6. ubi: quòd, quamvis Episcopus de jure communi fundet intentionem super utraque ista institutione, possit tamen ex concessione ipsius Episcopi vel Papæ, non tantum institutio collativa tituli, sed & illa auctorizabilis monasterio alteri acquiri, ut dum Episcopus concedit monasterio in ejus usum, ad sublevandam v. g. ejus paupertatem, Ecclesiam cum populo pleno jure respecta temporalium & spiritualium, utraque institutio, collativa & auctorizabilis, est penes monasterium, non quidem jure proprio, quali ab Episcopo avulsa, & in monasterium translata (quali modo Episcopum abdicare à se curam & institutionem auctorizabilem est impossibile) sed jure Episcopi ac ipsius vice, adeo ut monasterium in hoc dicatur Vicarius Episcopi. Lott. *ibid.* n. 13. ex Jo. Andr. in c. de monach. de præb. n. 10. & Anchar. *ibid.* n. 7.

Quæstio 8. Quid sit collatio propriè talis, & qualiter hoc nomen competat quoq; aliis modis providendi de beneficiis.

1. **R**espondeo ad primum: est donatio, seu concessio beneficii vacantis ab habente potestatem liberaliter facta. Castrop. cit. p. 1. n. 2. Azor. p. 2. l. 6. c. 25. ad initium, juxta c. proposuit. & c. quia diversitatem. de concess. præb. sic itaque conferre accipitur hic pro largiri & donare; quæ enim donationis liberalitate in alium transferimus, propriè etiam conferre dicimus, l. si filia tua. c. de donat. ante nupt. & quod ita translatum est, collatum nuncupamus. l. de rebus, c. eod. tit. Lott. l. 2. q. 1. n. 2. siue autem fiat motu proprio, siue ad petitionem impetrantis, non variat naturam collationis, hoc est, liberalis donationis. Castrop. *ibid.* juxta c. si motu proprio. & c. si tibi absentis. de præb. in 6. Et licet collator non possit beneficium pro se retinere, aut in alium usum pro suo arbitrio convertere, sed teneatur illud conferre cum omni integritate, Parisi de resignat. l. 8. q. 9. n. 32. Mascari. de prob. conf. 313. n. 5. &c. apud Lott. l. cit. n. 4. & vel hinc sit, cur donatio propriè cadat in collationem beneficiorum (donari enim videtur, quòd nullo jure cogente conceditur; Mantica. de tacitis & ambig. contract. l. 13. tit. 2. n. 5. & seq.) adeoque hæc beneficia Ecclesiastica impropriè donari dicantur; adhuc tamen proprietatem donationis in hac collatione defendi posse, si non respectu Ecclesiæ, saltem respectu personæ, in quâ confertur, ait Lott. *ibid.* n. 7. citans Selvam de benef. p. 2. q. 11. n. 9. & Prapoc. in c. 1. d. 23. n. 49. Neque ideo dicitur minus libera, quòd quandoq; jus conferendi simul ad plures pertineat; consideratur enim in ipsis collatoribus tanquàm jus individuum, ac propterea si per unum solum eorum fiat efficax omnino reputabitur, cum apud unumquemq; sit jus in solidum, & omnes reputentur unus, adeoq; uno eorum conferente, alii censentur consentire, nisi protestentur, & expressè contradicant. Lott. l. c. n. 29. & 30. ex Gonz. ad reg. de mens. gl. 45. in principio ex. n. 69. & § 3. n. 45. Unde jam patet, quæ sit differentia inter collationem propriè talem, & inter institutionem & confirmationem; quòd

nimirum ea sit independens à voluntate aut nutu alterius. Unde & cum addito dicitur collatio necessaria. Lott. *ibid.* n. 8. & 9. & sic, qui est in quasi possessione instituendi, non potest effectum huius possessionis extendere ad jus conferendi. Lott. *ibid.* n. 10.

2. Respondeo ad secundum: confundi nihilominus quandoque nomen *collationis* cum institutione & confirmatione electionis, & importare quamcunque beneficii provisionem, ut videre est apud Lott. n. 11.

Questio 9. Quid sit Investitura, seu investitio, & qualiter sumatur etiam pro aliis modis providendi de beneficiis?

Respondeo: Investitura, quæ fieri solet per bireti, annuli, aut pannorum traditionem (de qua multum Dynus *in reg.* 1. in 6.) quid proprie fit, obscure satis, & non eodem modo ab omnibus explicatur, Barbof. *de jure Eccl.* l. 3. c. 13. n. 5. ait: investitura est institutionis, vel collationis confirmatio, & missio in possessionem, & in Principibus cõferentibus beneficia accipitur pro collatione ipsa & confirmatione; & in sæcularibus collatio feudi proprie dicitur investitura. Laym. *in c. nosti. de Elect. num.* 5. ex Jo. Andr. *in c. transmissam. de Elect.* n. 13. & Abb. *in c. auctoritate. de institution.* n. 9. & *in c. ex literis. de consuetud.* n. 10. distinctius explicat, dum ait, investituram interdum fieri unã cum institutione, seu tituli traditione, quæ verbo fit, vel scripturã; & in hoc casu investitura continet & significat translationem juris ac tituli; unde dein nascitur facultas accipiendi possessionem rei, seu beneficii vacantis, aut eam petendi, ubi ab alio corporaliter introducendus est investitus; siquidem, ut Laym. *ibidem* specialis alicujus Ecclesiæ consuetudo aut statutum vigere potest, ut verbaliter institutus, provisus aut confirmatus, possessionem, quamvis vacantem, ipsemet capere non debeat, sed solemniter & corporaliter introduci in possessionem, adeo ut prius, quam ea solennitas (quæ vocari etiam solet installatio, & olim fieri solebat per Archidiaconum juxta *c. ad hac. de off. Archid. & c. cum Bertholdus. de sent. & rejudicat.*) peracta sit, possessio acquisita non censeatur, juxta Abb. *in c. cum super. de causa possess.* n. 17. In summa itaque investitura, quæ post confirmationem aut tituli collationem adhibetur, plerumque tantum significativa est juris jam antè accepti, nec non facultatis possessionem vacantem intrandi. Laym. *ibidem*. Idem ferè tradit Lott. l. 2. q. 1. n. 24. & seq. ubi, quod investitio sit quid commune tribus illis: collationi, institutioni, confirmationi, in eorum executione, in tantum, ut quicumque habens potestatem conferendi, instituendi, &c. per ipsam investituram seu traditionem possessionis censeatur conferre, instituere, confirmare. citat pro hoc Abb. *in c. auctoritate. n. 9.* Neque enim necesse est facere duos actus, cum illa investitio, licet sola & simplex inductio in possessionem facta ab eo, qui habet auctoritatẽ conferendi, investiendi, &c. involvat ipsi actũ collationis, institutionis &c. eò quod, ut Lamb. *de jurep.* l. 2. p. 3. q. 11. a. 1. n. 9. Selva *de benef.* p. 3. q. 10. n. 11. in collatione non exigatur certa verborum formula, possitque fieri per quemcunque actum, sive verbalem, sive realem, modò ex eo voluntas collatoris, institutoris &c. possit deprehendi, adeoq; idem actus investitionis servire possit pro collatione, institutione, &c. Investitu-

ra interdum verò fit post tituli collationem; seu institutionem, in quo casu solennitas ista investituræ plerumque (dicitur plerumque, quia potest interdum fieri, ut per investituram tradatur possessio rei, si nimirum vel ipse possessor antiquus, vel is, qui v. g. Ecclesiæ vacantis curam cum auctoritate habuit, in conspectu rei per dictam investituram, scilicet per traditionem bireti vel annuli transferat possessionem. Argumento *l. quod meo. ff. de acquir. possess.*) parum aut nihil operatur; quia titulus antè collatus est, & jus acquisitum; possessio autem ordinariè loquendo per investituram non transferatur; atque ita investituram, quæ post confirmationem aut tituli collationem adhibetur, plerumque tantum significativam esse juris accepti, nec non facultatis possessionem vacantem intrandi & acquirendi.

Questio 10. Quid sit nominatio?

1. **R**espondeo: nominatio in genere est electio idonea. Lott. l. 2. q. 15. n. 7. Verum variè hoc nomen usurpatur, ac nominatio ita genericè sumpta multifariam dividitur. Est enim nominatio triplicis generis, prout ex triplici fonte jus nominandi dimanat: nimirum vel ex ipso jure patronatus, ex jure eligendi, vel ex indulto pontificio. Lott. *ibid.* n. 9. 26. & 30.

2. Primi generis, procedens à jure nominandi perpetuò juripatronatus implicito, & præsentationi (cujus etiam nomine sæpè venit) similis, est actus ille, qui simplex nominatio dicitur, quo patronus ipse in absentia habentis instituere præsentat, seu aliquem determinat; non enim est hic actus pro tunc præsentatio, neque vim præsentationis sortitur, jusque illum interim acquiritur tali nominato, priusquam is se coram habente instituere præsentet cum instrumento præsentationis. Lott. *cit.* n. 9. Secundò: est actus ille procedens à jure nominandi adhuc magis formatò, quo, dum penes parochianos, v. g. vel universitatem aliquam aliam est ipse patronatus, unus vel plures ab ea, minus commodè potente convenire, deputati, nominant unam vel plures personas, quæ postmodum præsententur habenti instituere; qui actus nominationis, distinctus ab ipso actu præsentationis, dicitur quoque, et si minus proprie, electio. Lott. n. 11. & 12. citans Abb. *in c. 2. de jurep.* n. 3. Lamb. *de jurep.* l. 2. p. 1. q. 1. a. 4. n. 2. & 3. Eiusdem ferè rationis est actus ille nominandi, quo parochiani consueverunt nominare aliquem, vel aliquos coram aliis, puta, capitulo, quem vel quos præsentare solet Capitulum coram Episcopo habente instituere. Lott. n. 13. Porro dum is, qui nominat, jure suo nominat, non vice aut mandato alterius, ita ut qui dem præsentat, non habeat actum præsentationis liberæ, sed teneatur præsentare nominatum vel nominatos, nominatio rapit in se totum jus præsentandi, neque qui præsentat intelligitur patronus, sed patro p. executor. Lott. n. 15. Dum verò is, qui nominat, non nominat jure suo, sed jure alieno alieni; vice, v. g. dum deputati ab universitate nominant, & nihilominus universitas ex promissione propria teneatur sequi nominationem, & nominatum, nullumq; alium aut præter illum præsentare; adhuc patronatus spectabit ad universitatẽ demandantẽ vices suas, ad deputatos illos eã ratione, ut factum ab his dicatur factum ipsius universitatis. Lott. n. 19. & 20. non obstante nexu illo, quo se universitas obtinuit ad præsentandum, què deputati nomi-